

2009. december 17., csütörtök

25. úgy véli, hogy rendkívül fontos egy adatvédelemmel kapcsolatos, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 16. cikke szerinti általános keret mielőbbi elfogadása, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 39. cikke által előírt különleges rendelkezések elfogadása is;

*

* *

26. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint az Egyesült Nemzetek és az Európa Tanács főttitkárnak.

A dokumentumokhoz való hozzáférés jogi keretének a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után szükséges javítása

P7_TA(2009)0116

Az Európai Parlament 2009. december 17-i állásfoglalása a dokumentumokhoz való hozzáférés jogi keretének a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után szükséges javításáról (1049/2001/EK rendelet)

(2010/C 286 E/03)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre (EUSz.), az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSz.) és az Európai Unió alapjogi chartájára,
 - tekintettel a Bizottsághoz és a Tanácshoz intézett 2009. november 9-i kérdésekre a dokumentumokhoz való hozzáférés jogi keretének a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése után szükséges javításáról, 1049/2001/EK rendelet (O-0123/2009 – B7-0231/2009, O-0122/2009 – B7-0230/2009), valamint a 2009. december 15-i plenáris ülésen folytatott vitájára,
 - tekintettel eljárási szabályzata 115. cikkének (5) bekezdésére,
- A. mivel az Unió „tevékenységei középpontjába az egyént állítja, létrehozva az uniós polgárság intézményét és megteremtve a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget” (az Alapjogi Charta preambuluma), és mivel „bármely uniós polgár, valamint valamely tagállamban lakóhellyel, illetve létesítő okirat szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy jogosult hozzáférni az Unió intézményeinek, szerveinek és hivatalainak dokumentumaihoz, függetlenül azok megjelenési formájától” (az Alapjogi Charta 42. cikke),
- B. mivel a Lisszaboni Szerződés nem csupán a dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó rendelet jogalapját módosította, hanem azt a jogi környezetet is, amelyben ennek a rendeletnek működnie kell, különösen az Unió intézményei és a polgárok közötti kapcsolatok tekintetében ⁽¹⁾,
- C. mivel ezeknek a kapcsolatoknak mostantól az EUSz. új II. címében foglalt demokratikus elvek adnak keretet, amely cím kimondja, hogy „az Unió minden tevékenysége során tiszteletben tartja a polgárok közötti egyenlőség elvét; az Unió intézményei (...) valamennyi uniós polgárt egyenlő figyelemben részesítik” (9. cikk), és hogy „minden polgárnak joga van ahhoz, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében. A döntéseket a lehető legnyilvánosabban és a polgárokhoz a lehető legközelebb eső szinten kell meghozni” (10. cikk (3) bekezdés),
- D. mivel az Európai Közösség teljes integrálását az EU-ba, valamint a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködésre továbbra is alkalmazott kormányközi rendszer eltörlését a tagállamok azon óhaja vezérelte, hogy „tovább javítsák az intézmények demokratikus és hatékony működését” (az EUSz. preambuluma),

⁽¹⁾ Az EP Jogi Szolgálatának 2009. október 10-i véleménye, 3. bekezdés.

2009. december 17., csütörtök

- E. mivel az új jogi kerettel összhangban mostantól fogva nem csupán az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság (amelyeket már a volt EK-Szerződés 255. cikke kötelezett), hanem az Unió valamennyi intézménye, szerve, hivatala és ügynöksége a nyitottság elvének lehető legnagyobb mértékű tiszteletben tartásával kell, hogy eljárjon (EUSz. 15. cikk (1) bekezdés),
- F. mivel az EUSz. szövegével és az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatával ⁽¹⁾ összhangban a nyitottság és a civil társadalom részvétele az Unió intézményei jó kormányzásának, és ezáltal a döntéshozatali folyamat hatékonyságának fontos feltételei,
- G. mivel a demokrácia alapelveivel összhangban a polgárok jogában áll a döntéshozatali folyamat megismerése és nyomon követése, és mivel az EU intézményeinek és a tagállamoknak a Tanács tagjaiként eljáró képviselőinek garantálniuk kell a fokozott átláthatóságot a jogalkotási és a nem-jogalkotási döntéshozatali eljárás előtt és után, lehetővé téve az Unió polgárai és a nemzeti parlamentek számára, hogy átfogó képet kapjanak arról, hogy ki mit és miért csinál, és azt, hogy ellenőrizhessék képviselőik tevékenységeit,
- H. mivel az EU intézményeinek biztosítaniuk kell, hogy „a polgárok és az érdekképviselői szervezetek az Unió bármely tevékenységéről véleményt nyilváníthassanak, és azokat nyilvánosan megvitathassák”, továbbá „az érdekképviselői szervezetekkel és a civil társadalommal nyílt, átlátható és rendszeres párbeszédet tartanak fenn” (EUSz. 11. cikk (1) és (2) bekezdés),
- I. mivel a Lisszaboni Szerződés az átláthatóság és a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés fokozására szólít fel; továbbá mivel a bíróságítélkezési gyakorlata már eddig is nagy segítséget nyújtott a 1049/2001/EK rendelet egyes rendelkezéseinek tisztázásában, így e rendelkezéseket olyan hozzáférésbarát felfogás szerint kell értelmezni, mint ahogyan azt a Parlament tette a rendelet elfogadása során; mivel a Parlament a Bizottság vagy a Tanács semmilyen olyan jogalkotási kísérletét nem hagyja majd jóvá, amelynek következménye a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés csökkenése vagy a polgárok információs jogának csorbulása volna,
- J. mivel a nyitottság és az átláthatóság elvét nemcsak a döntéshozatali folyamat, hanem a szövegtervezetek megfogalmazásakor is szem előtt kell tartani, és emellett az EU polgárai és a nemzeti parlamentek érdekében biztosítani kell az arányosság és a szubszidiaritás elvének érvényesüléséhez szükséges minden információt, és mivel az igazságszolgáltatásnak is ezeket az elveket kell szem előtt tartania; mivel – a Bizottság európai átláthatósági kezdeményezésében foglaltak szerint – az átláthatóságot és a dokumentumokhoz való hozzáférést ugyancsak biztosítani kell abban a tekintetben is, hogy miként történik az EU politikáinak végrehajtása minden szinten, és hogyan használják fel az EU pénzeszközöket,
- K. mivel a Bíróság megerősítette, hogy a nyitottság és az információhoz való hozzáférés „a különböző álláspontok nyílt megvitatását lehetővé téve hozzájárul az intézményeknek az európai polgárok vonatkozásában fennálló nagyobb legitimitásához, valamint az európai polgárok bizalmának növeléséhez. Valójában sokkal inkább az információ és a vita hiánya az, amely kételyeket ébreszthet a polgárokbán, nem csupán valamely egyedi aktus jogszerűségét illetően, hanem az egész döntéshozatali eljárás legitimitásával kapcsolatban is” (a C-39/05. és a C-52/05. számú egyesített ügyek, 59. bekezdés),

⁽¹⁾ Miként a Bíróság a „Turco-ügyben” (az egyesített C-39/05 P. és C-52/05 P. számú ügyben) hozott ítéletében idézi: a 1049/2001/EK rendelet szerint „a nyitottság révén a polgárok még inkább részt vehetnek a döntéshozatali eljárásban, valamint biztosítva van a polgárok irányában a közigazgatás nagyobb legitimitációja, hatékonysága és felelőssége a demokratikus rendszerben”.

2009. december 17., csütörtök

- L. mivel régóta várt jogi, pénzügyi és operatív intézkedések meghozatalára van szükség annak biztosítása érdekében, hogy egy konkrét jogalkotási eljárással kapcsolatos dokumentumok egyértelmű módon és időben hozzáférhetőek legyenek, akár belső szolgálatoktól, akár külső érdekcsoportoktól származnak; mivel ezt az információt hozzáférhetővé lehetne tenni az intézmények belső nyilvántartását összekapcsoló intézményközi internetes honlapon (például az Európai Unió Kiadóhivatalának megújult EUR-LEX oldalán); és mivel ennek megfelelően a belső szabályok módosítására van szükség, és minél rövidebb időn belül kötelező érvényű intézményközi megállapodásokat kell kötni az EUMSz. 295. cikke alapján,
- M. mivel az Európai Unió, és különösen a Parlament új hatáskörei az olyan területeken, mint például a büntetőjogi rendőrségi és igazságügyi együttműködést érintő nemzetközi megállapodások, a 1049/2001/EK rendelet 4. és 9. cikkében meghatározandó erőteljesebb jogi keretet tesznek szükségessé, amely lehetővé teszi az EU biztonságának megfelelő védelmét, és egyúttal az Európai Parlament számára átfogó ellenőrzési lehetőséget garantál az európai állampolgárok képviselőjeként,
- N. mivel az Európai Unió több tagállama már elfogadta vagy az információ szabadságáról szóló jogi aktusokat, vagy a közintézmények által tárolt információkhoz és dokumentumokhoz való hozzáférésre vonatkozó általános szabályokat,
1. úgy véli, hogy a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően a 1049/2001/EK rendeletet sürgősen korszerűsíteni kell a következők révén:
- a) a hatályát valamennyi olyan uniós intézményre, szervre, hivatalra és ügynökségre ki kell terjeszteni, amelyre jelenleg nem vonatkozik, mint például az Európai Tanács, az Európai Központi Bank, az Európai Bíróság, az Europol és az Eurojust;
- b) a jogalkotási és nem jogalkotási eljárásokkal foglalkozó rendelkezéseket a Szerződésekben szereplő új meghatározásokkal összhangban módosítani kell;
- c) az Európai Bíróság közelmúltbeli joggyakorlata alapján korszerűsíteni kell a következőkre vonatkozó szabályokat: elsősorban a belső dokumentumok, információk és adatok kezelése, a jogi szolgálatoknak a döntéshozatali eljárás keretében megfogalmazott véleményeihez való szélesebb körű hozzáférés biztosítása, a Tanács tagjaiként fellépő tagállami képviselők munkájával kapcsolatos dokumentumok és információk (például az előterjesztett jogszabályok, javaslatok és módosítások, üléseik jegyzőkönyvei, álláspontjaik és leadott szavazataik a Tanácsban – így a munkacsoportokban és a szakértői csoportokban is), a nemzetközi megállapodásokkal kapcsolatos dokumentumok, a személyes adatok és a kereskedelmi érdekek védelme, az intézményi adatbázisok tartalma stb.;
- d) hozzáférést kell biztosítani az uniós intézményeknél rendelkezésre álló olyan információkhoz, amelyek lehetővé teszik az uniós szabályok, jogi aktusok, intézkedések és programok tagállamokon belüli végrehajtásának objektív értékelését; nagyobb pénzügyi átláthatóságot kell biztosítani az uniós költségvetéssel, a költségvetés végrehajtásával és az uniós alapok és támogatások kedvezményezettjeivel kapcsolatos részletes információk nyújtásával;
- e) az Európai Unió alapvető érdekei védelmében, átlátható eljárással és a demokrácia és a jogállamiság elveivel összhangban meg kell határozni a kivételesen „Très secret/Top Secret”, „Secret” vagy „Confidentiel” minősítésű dokumentumokhoz való hozzáférés általános elveit és a köz- illetve magánérdek figyelembevételén alapuló korlátozását (a 1049/2001/EK rendelet 9. cikke);

2009. december 17., csütörtök

- f) a jogalkotás minőségének javításáról szóló új rendelet összehangolt végrehajtása érdekében meg kell határozni azokat az elveket, amelyeket az EUMSZ. 295. cikke szerint intézményközi megállapodásokkal lehet kialakítani;
- g) az EU dokumentumaihoz való hozzáférést felhasználóbarát rendszerek létrehozásával is fokozni kell;
- h) biztosítani kell, hogy a Parlament jó példával járjon elől az Unióban a lehető legnagyobb nyitottság, átláthatóság, valamint a dokumentumokhoz való hozzáférés biztosításával;
2. megjegyzi, hogy a Bizottság 2009. december 2-án, a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően jóváhagyott egy közleményt (COM(2009)0665), amely az eredeti javaslatnak csak a jogalapját módosította, a tartalmát azonban nem;
3. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2009. március 11-én megfogalmazott egyértelmű kérései ellenére:
- a Bizottság nem készítette el a COM(2008)0229 számú jogalkotási javaslatának módosított változatát, és 2009. december 2-án, a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően jóváhagyott egy közleményt (COM(2009)0665), amely az eredeti javaslatnak csak a jogalapját módosította, a tartalmát azonban nem;
 - a Tanács elfogadta belső szabályzatát (2009. december 1-i 2009/937/EU határozat) és biztonsági szabályzatának felülvizsgálatát (13885/1/09. sz. dokumentum), továbbá a tagállamok az EU érdekében megosztott minősített információk védelméről szóló megállapodásról tárgyalnak (13886/09. sz. dokumentum); alaposan át szeretné vizsgálni ezeket a szövegeket annak megállapítása érdekében, hogy azok nem befolyásolják az állampolgároknak a hozzáférésre vonatkozó általános jogát vagy az intézményközi együttműködést;
4. felszólítja a Tanács jelenlegi és soron következő elnökségeit, hogy azonnal kezdeményezzenek politikai szintű intézményközi párbeszédet annak érdekében, hogy legkésőbb 2010. június 30-ig elkészülhessen a dokumentumokhoz való hozzáférést szabályozó új rendelet;
5. ezzel összefüggésben lelkesen üdvözli az intézményközi bizottságnak a dokumentumokhoz való hozzáféréstről szóló 2009. december 15-i ülését, melyet a 1049/2001/EK rendelet 15. cikkével összhangban rendeztek meg; tudomásul veszi az ülés következtetéseit, elsősorban a következőket:
- a) rendszeres politikai szintű ülések szervezése, első alkalommal 2010 májusában, majd azt követően évente legalább egyszer;
 - b) elsősorban informatikai szakemberekből álló szakmai munkacsoportok felállítása annak megvizsgálására, hogy milyen lehetőségek léteznek az állampolgárok dokumentumokhoz való hozzáférését elősegítő weboldalakra mutató hivatkozások egyetlen weboldalra történő összegyűjtésére, biztosítva az intézmények nyilvános nyilvántartásainak egymást kiegészítő jellegét, fokozatosan közelítve a létező keresési eszközöket, és megkönnyítve az egyes jogalkotási dossziékhoz kapcsolható valamennyi dokumentumhoz való hozzáférést a három intézmény az adott dossziéhoz kapcsolódó valamennyi dokumentumának összerendezésével;
6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok parlamentjeinek.
-